

11 MAR 2022

पुण्यनगरी

जनसंपर्क कक्ष  
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

# बहुआयामी संशोधनातून समस्यांवर उपाय सुचवणे आवश्यक

कुलगुरु डॉ. डी. टी. शिर्के : विद्यापीठात पाच दिवसीय क्षमता विकास कार्यक्रमाचे उद्घाटन

कोल्हापूर : प्रतिनिधी

समाजाच्या समस्या चपखलपणे ओळखून त्यातून संशोधनाचा विषय शोधला पाहिजे. विषय ज्ञानाचा वापर करून संशोधनातून सामोरे आलेले उपाय समाजाच्या भाषेत मांडणे आवश्यक आहे. समस्यांचे उपाय बहुआयामी संशोधनातून सुचवले पाहिजेत, असे प्रतिपादन शिवाजी विद्यापीठाचे कुलगुरु डॉ. डी. टी. शिर्के यांनी केले. शिवाजी विद्यापीठाच्या वाणिज्य व व्यवस्थापन अधिविभागातर्फे पाच दिवसीय क्षमता विकास कार्यक्रमाच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते.

डॉ. शिर्के म्हणाले, उद्देश समजून घेऊन



कोल्हापूर : कार्यक्रमात बोलताना कुलगुरु डॉ. डी. टी. शिर्के. सोबत डॉ. ए. एम. गुरव, डॉ. पी. एस. पाटील, डॉ. एस. एस. महाजन.

साधने व तंत्रे यांचा वापर संशोधनामध्ये केला पाहिजे. माहिती तंत्रज्ञानाचा वापर सामाजिक संशोधनामध्येही उपयुक्त ठरतो. परावलंबित्व कमी करून संशोधनाचा

आनंद घेता येतो आणि समाजाला ते उपयुक्त ठरते. त्यासाठी संशोधकांचा क्षमता विकास आणि क्षमता सुधार करण्याचे कार्य अशा उपक्रमातून होते.

प्र-कुलगुरु डॉ. पी. एस. पाटील म्हणाले, संशोधनाचे महत्त्व विद्यार्थ्यांना अवगत केले पाहिजे. संशोधनातून गुणवत्तापूर्ण शोधनिबंधांचे प्रकाशन, पेटंटची नोंदणी, पेटंटचे वाणिज्यीकरण, तंत्रज्ञान हस्तांतरण अशा प्रक्रियेतून संशोधक गेल्यास ते संशोधन गुणवत्तापूर्ण होते. त्यातूनच सुजनात्मक विचारशक्ती आणि नवोन्मेष निर्माण होऊन उद्योजकता विकसित होऊ शकते.

डॉ. एस. एस. महाजन म्हणाले, एखाद्या समस्येवर विविध विषयांतील संशोधकांनी एकत्रित चर्चा केल्यास ती समस्या बहुआयामी संशोधनासाठी योग्य ठरू शकते.

शेतकऱ्यांच्या आत्महत्या, हवामान बदल, कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारी, सौरऊर्जेची किफायतशीरता अशा अनेक विषयांचा बहुआयामी संशोधनासाठी विचार करता येईल. बहुआयामी संशोधनातून समाजाच्या समस्या सोडवण्यात योगदान देता येईल, यासाठी संशोधकांच्या क्षमता विकासाचा कार्यक्रम हाती घेतला गेला आहे.

प्रास्ताविक डॉ. केदार मारुलकर यांनी केले, तर अर्चना मानकर यांनी आभार मानले. याप्रसंगी यूजीसी स्ट्राईड योजनेचे समन्वयक डॉ. एस. एस. पन्हाळकर, डॉ. ए. एम. गुरव, डॉ. सागर बाळवेकर व डॉ. रामदास बोलके उपस्थित होते.



कोल्हापूर : लोकनेते बाळासाहेब देसाई जयंतीनिमित्त आयोजित केलेल्या व्याख्यानात बोलताना अॅड. संभाजीराव मोहिते. व्यासपीठावर कुलगुरू डॉ. डी.टी.शिके व इतर. (छाया : नाज ट्रेनर)

## लोकनेते बाळासाहेब देसाई यांचे कार्य आदर्शवत

अॅड. संभाजीराव मोहिते

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

बाळासाहेब देसाई यांचे लोकबोर्डापासून ते विधानसभेपर्यंतचे कार्य आदर्शवत असे आहे. हे कार्य नेहमीच ग्रामीण भागातील जनतेचा विकास आणि त्यांना भविष्यात लागणाऱ्या सोयी यावर भर देणारे होते. या त्यांच्या कार्यातून त्यांच्यातील दृष्टेपणा स्पष्ट होतो, असे विचार अॅड. संभाजीराव मोहिते यांनी मांडले.

लोकनेते बाळासाहेब देसाई यांच्या जयंतीनिमित्त शिवाजी विद्यापीठाच्या लोकनेते बाळासाहेब देसाई अध्यासनाच्या वतीने आयोजित केलेल्या व्याख्यानात ते बोलत होते. शाहू स्मारक भवनमध्ये हा कार्यक्रम झाला. अध्यक्षस्थानी कुलगुरू डॉ. डी.टी.शिके होते. यावेळी अॅड. मोहिते यांनी बाळासाहेब देसाई यांचे बालपण, शिक्षण आणि त्यांचा राजकीय

जीवनातील प्रवेश यावर भाष्य केले.

प्रा. विश्वनाथ पानसर म्हणाले, बाळासाहेब देसाई हे राजर्षी शाहू महाराजांचे सच्चे अनुयायी होते. राज्याच्या विधीमंडळात मंत्री म्हणून काम करत असताना त्यांनी महसूल, बांधकाम, सहकार, शिक्षण या खात्याच्या योजना तळागाळातील लोकांच्यापर्यंत नेण्याचे काम केले. सर्वसामान्यांच्या हिताच्या आड कायदा येत असेल तर त्यातून मार्ग काढा आणि जनतेची कामे करा, अशा स्पष्ट सूचना ते प्रशासनाला देत असत. त्यातूनही त्यांच्या कामाची छाप स्पष्ट होते, असेही त्यांनी सांगितले.

यावेळी कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिके यांनी विचार मांडले. प्रास्ताविक प्रा. डॉ. अवनीश पाटील यांनी केले. आभार दत्तात्रय मचाले यांनी मानले. सूत्रसंचालन श्रीमती रोहिणी औताडे यांनी केले.

11 MAR 2022

लोकमत

जनसंपर्क कक्ष

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

# घनसाळ, काळा जिरगा जास्त पिकणार

## वाणांमध्ये सुधारणा : शिवाजी विद्यापीठातील संशोधक विद्यार्थ्यांची कामगिरी

लोकमत न्यूज नेटवर्क

कोल्हापूर : आजरा घनसाळ, काळा जिरगा या तांदळांच्या सुगंधी वाणांच्या सुधारित जाती (वाण) शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र विभागातील प्रा. एन. बी. गायकवाड आणि त्यांचे संशोधक विद्यार्थी शीतलकुमार देसाई, अकेश जाधव यांनी तयार केल्या आहेत. त्यांनी सहा वर्षांच्या संशोधनाच्या माध्यमातून या तांदळांच्या वाणांचा सुगंध, चव, रंग, पोषणमूल्ये कायम ठेवून अधिक उत्पादन देणारे, लवकर परिपक्व होणारे, कमी उंचीचे, आडवे न पडणारे असे गुणधर्म असणारे वाण विकसित केले आहे. त्यामुळे या वाणांचे तांदूळ आता जास्त पिकणार आहेत. बि-बियाण्यांच्या देशी वाण जतन, संवर्धनाच्या दृष्टीने अकृषी विद्यापीठातील हे संशोधन महत्त्वाचे ठरणार असल्याचे कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के यांनी गुरुवारी पत्रकार परिषदेत सांगितले.

खनिजे, इतर पोषकतत्वांनी पूर्ण असलेल्या आजरा घनसाळ, काळा जिरगा या वाणांमध्ये अधिक उंची, अल्प उत्पन्न, परिपक्वतेसाठी लागणारा दीर्घ कालावधी अशा समस्या असल्याने त्यांची लागवड मर्यादित भागांमध्ये केली जाते. ते लक्षात घेऊन प्रा. गायकवाड आणि त्यांच्या संशोधक विद्यार्थ्यांनी या देशी वाणांच्या अनुवांशिक गुणांमध्ये सुधारणा करण्याचा संशोधन प्रकल्प हाती घेतला. विविध



कोल्हापूर जिल्ह्यातील ४८ भातांच्या देशी वाणांच्या प्रजाती विद्यापीठात संकलित केल्या आहेत.

## दोन वर्षांनी शेतकऱ्यांना वाण मिळणार

या संशोधन प्रकल्पांसाठी डीएई-बीआरएनएस, डीएसटी-एसईआरबीने एकूण ७२ लाख रुपयांचा निधी दिला. आजरा घनसाळचे उत्पादन तीनपट वाढले असून, परिपक्वतेचा कालावधी १८ दिवसांनी कमी झाला आहे. काळा जिरगाचे उत्पादन दीडपट वाढले असून, परिपक्वतेचा कालावधी आठ दिवसांनी कमी झाला आहे. या वाणांचे कर्जत येथील भात संशोधन केंद्रावर विविध १७ ठिकाणी चाचणी घेतल्यानंतर साधारणतः दोन वर्षांनी हे सुधारित वाण शेतकऱ्यांना वितरित केले जाणार असल्याचे प्रा. गायकवाड यांनी सांगितले.

प्रकारच्या म्युटेजेनिक एजंटचा वापर करून या पिकांच्या सहा पिढ्यांच्या चाचण्या घेऊन वाणांमध्ये सुधारणा केली.

कोल्हापूर जिल्ह्यातून ९ सुवासिक, ३९ असुवासिक अशा एकूण ४८ भातांच्या देशी वाणांच्या प्रजाती संकलित केल्या आहेत. त्यांचे गेल्या दोन वर्षांच्या खरीप हंगामात

## पहिलेच संशोधन

अकृषी विद्यापीठांतर्गत अशा तांदळांच्या वाणांमधील सुधारणांबाबतचे संशोधन होण्याची ही पहिलीच घटना आहे. त्यासाठी जैवतंत्रज्ञान विभागातील डॉ. व्ही. ए. बापट, जिल्हा अधीक्षक कृषी कार्यालय, आजरा तालुका कृषी अधिकारी कार्यालय, आजरा घनसाळ संघ, आजरा येथील स्थानिक शेतकऱ्यांचे सहकार्य लाभल्याचे प्रा. गायकवाड यांनी सांगितले.

त्यांनी कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी जिल्ह्यांतील शेतकरी, पुरुष, महिला बचत गटांना वितरण केले असल्याचे कुलगुरू डॉ. शिर्के यांनी सांगितले. यावेळी प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे, वनस्पतीशास्त्र विभागप्रमुख वर्षा जाधव, एम. एस. निंबाळकर आदी उपस्थित होते.

# घनसाळ, जिरगा तांदळाच्या देशी वाणाचे सुधारीकरण

## शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र विभागाचे संशोधन; उत्पादन वाढणार

कोल्हापूर : पुढारी वृत्तसेवा

जिल्ह्यातील देशी वाण म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या तांदळाच्या वाणांचे सुधारीकरण करण्यात आले आहे. शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र विभागाने याचे संशोधन केले. या वाणांचा वास, चव आणि पोषणमूल्ये कायम ठेवून त्यांचे उत्पादन वाढवण्यात आले आहे. या वाणांचा परिपक्व होण्याच्या कालावधीही कमी केला आहे. यामुळे शेतकऱ्यांना या वाणांचे पीक कमी कालावधीत अधिक उत्पादन देणारे ठरेल, असा विश्वास कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के व वनस्पतीशास्त्र विभागातील प्रा. डॉ. एन. व्ही. गायकवाड यांनी गुरुवारी पत्रकार परिषदेत व्यक्त केला.

मुंबई येथील डीएई-बीआरएनएस आणि



नवी दिल्ली येथील डीएसटी-एसईआरबी यांच्या भातांच्या वाणांचे सुधारीकरण प्रकल्पांतर्गत डॉ. गायकवाड, संशोधक विद्यार्थी शीतलकुमार देसाई व अक्वेश जाधव यांनी संशोधन केले. याकारिता ७२ लाख रुपयांचा निधी मिळाला होता. डॉ. गायकवाड म्हणाले, आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या वाणांमध्ये खनिजे आणि इतर पोषकतत्त्वे मोठ्या प्रमाणात आहेत. काही मर्यादांमुळे त्यांची लागवड कमी भागांमध्ये केली जाते. या बाबी लक्षात घेऊन

### ४८ देशी वाणांचे संकलन व संवर्धन

जिल्ह्यातून ९ सुवासिक आणि ३९ असुवासिक अशा एकूण ४८ भातांच्या देशी वाणांच्या प्रजाती संकलित केल्या आहेत. २०२० आणि २०२१ या सलग दोन वर्षांच्या खरीप हंगामात त्यांनी महाराष्ट्रातील कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग आणि रत्नागिरी जिल्ह्यांतील शेतकरी, महिला आणि पुरुषांच्या बचत गटांना या संकलित केलेल्या देशी वाणांचे संवर्धन करण्यासाठी वितरण केले आहे.

वाणांच्या अनुवांशिक गुणांमध्ये सुधारणा घडवून आणण्याचा, तसेच त्यांचे उत्पादन वाढवण्याचा संशोधन प्रकल्प सुरू करण्यात आला. विविध प्रकारच्या म्युटेजेनिक एजंटचा वापर करून या पिकांच्या सहा पिढ्यांच्या चाचण्या घेण्यात आल्या. त्यामधून अधिक उत्पादन देणारे, लवकर परिपक्व होणारे, कमी उंचीचे आणि आडवे न पडणारे असे गुणधर्म असणारे वाण

विकसित केले. कर्जत येथील केंद्रातून १७ ठिकाणी हे वाण कोडिंग करून पाठवले जाईल. बहुस्थानिक चाचण्यांकरिता सदरच्या नवीन सुधारित वाणांची बियाणे आता तयार करण्यात आली आहेत. राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील सक्षम प्राधिकरणांच्या मान्यतेनंतर या सुधारित भातांच्या जाती लागवडीसाठी वितरित करण्यास तयार असल्याचे त्यांनी सांगितले.

देशी वाणांचे जतन व संवर्धन करण्याच्या चळवळीची परंपरा शिवाजी विद्यापीठाने कायम ठेवली आहे. अशा प्रकारे संशोधन करणारे हे पहिले अकृषी विद्यापीठ आहे. हे संशोधन क्रांतिकारक स्वरूपाचे आहे. सहा वर्षांहून अधिक काळ अथक संशोधन करून सदर वाणांचे रंग, वास, चव आणि पोषणमूल्ये असे मूळ गुणधर्म अबाधित राखून सुधारित वाण तयार करण्याची त्यांची कामगिरी कौतुकास्पद असल्याचे कुलगुरू डॉ. शिर्के यांनी सांगितले. पत्रकार परिषदेला प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे, वनस्पतीशास्त्र अधिविभागप्रमुख डॉ. वर्षा जाधव, डॉ. व्ही. ए. बापट, डॉ. जी. बी. दीक्षित, डॉ. एस. आर. यादव, डॉ. एम. एस. निंबाळकर, डॉ. एम. एम. लेखक उपस्थित होते.

11 MAR 2022

पुण्यनगरी

जनसंपर्क कक्ष  
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

# आजरा घनसाळ, काळा जिरगा वाणाच्या सुधारित जाती तयार

शिवाजी विद्यापीठाकडून ४८ देशी वाणांचे संकलन : संशोधक डॉ. एन. बी. गायकवाड यांची कामगिरी

कोल्हापूर : प्रतिनिधी

आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या प्रचंड मागणी असलेल्या सुप्रसिद्ध तांदळाच्या सुगंधी वाणांच्या सुधारित जाती शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र अधिविभागातील संशोधकांनी तयार केल्या असून, त्या शेतकऱ्यांना वितरित करण्यासाठी सिद्ध आहेत. अकृषी विद्यापीठांतर्गत अशा प्रकारचे संशोधन कार्य राज्यात प्रथमच झालेले आहे, अशी माहिती शिवाजी विद्यापीठातील वनस्पतीशास्त्रज्ञ डॉ. एन. बी. गायकवाड यांनी पत्रकार परिषदेत दिली.

कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के यांच्या अध्यक्षतेखाली आणि प्र-कुलगुरू डॉ. पी. एस. पाटील, प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत परिषद झाली.

डॉ. गायकवाड म्हणाले, कोल्हापूर



कोल्हापूर : डॉ. एन. बी. गायकवाड यांनी संकलित केलेल्या तांदळाच्या देशी प्रजाती.

जिल्हा भाताच्या अनेक खास देशी वाणांनी समृद्ध आहे. त्यांना ग्राहकांची मोठ्या प्रमाणात पसंतीही आहे. यामध्ये व्यापाऱ्यांकडून तसेच ग्राहकांकडून प्रचंड मागणी असलेल्या आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या दोन सुप्रसिद्ध उत्तम सुगंधित तांदळाच्या जातींचा समावेश आहे. सुगंधी देशी वाणांमध्ये खनिजे आणि इतर पोषकतत्त्वे मोठ्या प्रमाणात आहेत. देशी वाणांमध्ये अधिक उंची, अल्प उत्पन्न आणि परिपक्व

होण्यासाठी लागणारा दीर्घ कालावधी, अशा काही समस्या आहेत. यामुळेच त्यांची लागवड मर्यादित भागांमध्ये केली जाते. ही बाब लक्षात घेऊन अधिविभागातील संशोधक विद्यार्थी शीतलकुमार देसाई व अकेश जाधव यांनी या दोन देशी वाणांच्या आनुवंशिक गुणांमध्ये सुधारणा घडवून आणण्याचा तसेच त्यांचे उत्पादन वाढवण्याचा संशोधन प्रकल्प हाती घेतला. या प्रकल्पासाठी डीएई-बीआरएनएस,

मुंबई आणि डीएसटी-एसईआरबी, नवी दिल्ली यांनी या देशी भातांच्या वाणांचे सुधारीकरण कार्यक्रमांतर्गत अनुक्रमे ३२ लाख व ४० लाख रुपयांचा निधी दिला होता. विविध प्रकारच्या म्युटेजिनिक एजंटचा वापर करून या पिकांच्या सहा पिढ्यांच्या चाचण्या घेण्यात आल्या. त्यामधून अधिक उत्पादन देणारे, लवकर परिपक्व होणारे, कमी उंचीचे आणि आडवे न पडणारे, असे गुणधर्म असणारे वाण विकसित करण्यात संशोधकांना यश आले आहे. प्रत्येक पिढीतील उत्पादनातील माहितीच्या आधारे पुष्टी करण्यात आली आहे. बहुस्थानिक चाचण्यांसाठी या नवीन सुधारित वाणांची बियाणे आता तयार करण्यात आली आहेत. राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील सक्षम प्राधिकरणांच्या मान्यतेनंतर या सुधारित भातांच्या जाती लागवडीसाठी वितरित करण्यास तयार

आहेत. अकृषी विद्यापीठांतर्गत अशा प्रकारचे संशोधन होण्याची ही पहिलीच घटना आहे.

**४८ देशी वाणांचे संकलन व संवर्धन**  
प्रा. गायकवाड आणि संशोधक चमूने कोल्हापूर जिल्ह्यातून ९ सुवासिक आणि ३९ असुवासिक अशा एकूण ४८ भातांच्या देशी वाणांच्या प्रजाती संकलित केल्या आहेत. २०२० आणि २०२१ या सलग दोन वर्षांच्या खरीप हंगामात त्यांनी महाराष्ट्रातील कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग आणि रत्नागिरी जिल्ह्यांतील शेतकरी, महिला आणि पुरुषांच्या बचत गटांना या संकलित केलेल्या देशी वाणांचे संवर्धन करण्यासाठी वितरण केले आहे.

यावेळी वनस्पतीशास्त्र अधिविभागप्रमुख वर्षा जाधव, व्ही. ए. बापट, जी. बी. दीक्षित, एस. आर. यादव, एम. एस. निंबाळकर, एम. एम. लेखक आदी उपस्थित होते.

# घनसाळ, जिरगाचे उत्पादन वाढणार

## देशी वाणाचे सुधारीकरण 'ड' वनस्पतीशास्त्र विभागाचे संशोधन

### सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. ९ : जिल्ह्यातील देशी वाण म्हणून नावाजलेल्या आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या वाणांचे सुधारीकरण शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र विभागाने केले. यात या दोन्ही वाणांचा वास, चव आणि पोषणमूल्ये अबाधित ठेऊन त्यांचे उत्पादन वाढवले आहे. या वाणांचा परिपक्व होण्याच्या कालावधीही कमी केला आहे. यामुळे शेतकऱ्यांना कमी कालावधीत अधिक उत्पादन देईल, अशी माहिती वनस्पतीशास्त्र विभागातील प्रा. डॉ. एन. बी. गायकवाड यांनी पत्रकार परिषदेत दिली. मुंबई येथील डीएई-बीआरएनएस आणि नवी दिल्ली



येथील डीएसटी-एसईआरबी यांनी देशी भातांच्या वाणांचे सुधारीकरण प्रकल्प विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्र विभागाला दिला होता. यासाठी सुमारे ७२ लाखांचा निधी मिळाला होता. प्रा. डॉ. एन. बी. गायकवाड, विद्यार्थी शीतलकुमार देसाई व अकेश जाधव यांनी यावर काम केले. प्रा. डॉ. गायकवाड म्हणाले,



कोल्हापूर : शिवाजी विद्यापीठातील वनस्पतीशास्त्र विभागाने संकलित केलेले देशी वाण.

'आजरा घनसाळ आणि काळा जिरगा या देशी वाणांत खनिजे आणि इतर पोषकतत्त्वे आहेत. काही मर्यादांमुळे त्यांची लागवड कमी होते. यासाठी वाणांच्या अनुवंशिक गुणांत सुधारणा घडवून आणण्याचा तसेच त्यांचे

### ४८ देशी वाणांचे संकलन

जिल्ह्यातून ९ सुवासिक आणि ३९ असुवासिक अशा एकूण ४८ भातांच्या देशी वाणांच्या प्रजाती संकलित केल्या आहेत. कोल्हापूर, सिंधुदुर्ग आणि रत्नागिरी जिल्ह्यांतील शेतकरी, महिला आणि पुरुषांच्या बचत गटांना या संकलित केलेल्या देशी वाणांचे संवर्धन करण्यासाठी वितरण केले आहे. असेही प्रा. डॉ. गायकवाड यांनी सांगितले. डॉ. व्ही. ए. बापट, कृषी अधीक्षक, आजरा कृषी अधिकारी आणि आजरा घनसाळ संघ, आजरा यांच्यासह स्थानिक शेतकऱ्यांचे सहकार्य लाभल्याचेही त्यांनी सांगितले.

उत्पादन वाढवण्याचा संशोधन प्रकल्प सुरू केला. विविध प्रकारच्या म्युटेजेनिक एजन्टचा वापर करून या पिकांच्या सहा पिढ्यांच्या चाचण्या घेतल्या. त्यामधून अधिक उत्पादन देणारे, लवकर परिपक्व होणारे कमी

उंचीचे आणि आडवे न पडणारे असे गुणधर्म असणारे वाण विकसित केले आहे.

या वेळी प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे, अधिविभाग प्रमुख डॉ. वर्षा जाधव, डॉ. व्ही. ए. बापट,

शिवाजी विद्यापीठाच्या वनस्पतीशास्त्रज्ञांनी

आजरा घनसाळ व काळा जिरगा या सुगंधी वाणांच्या अनुषंगाने केलेले संशोधन क्रांतिकारक स्वरूपाचे आहे. सहा वर्षांहून अधिक काळ अथक संशोधन करून या वाणांचे रंग, वास, चव आणि पोषणमूल्ये असे मूळ गुणधर्म अबाधित राखून सुधारित वाण करण्याची कामगिरी कौतुकास्पद आहे.

- प्रा. डॉ. डी. टी. शिर्के, कुलगुरू, शिवाजी विद्यापीठ

डॉ. जी. बी. दीक्षित, डॉ. एस. आर. यादव, डॉ. एस. एस. निंबाळकर, डॉ. एस. एस. लेखक उपस्थित होते.

## सकाळ

### शाहू कॉलेजमध्ये राष्ट्रीय विज्ञान दिन

कदमवाडी : रयत शिक्षण संस्थेच्या राजर्षी छत्रपती शाहू कॉलेजमध्ये सायन्स असोसिएशन आणि 'आयक्युए' तर्फे राष्ट्रीय विज्ञान दिन झाला. हवाना (क्युबा) येथील राष्ट्रीय रेशीम प्रकल्पाचे संचालक ए. आर. बारसिनास, वनस्पती प्रथिने आणि जैविक उत्पादने संशोधन केंद्राचे कार्लोस डेव्हिड क्रेझ मेसा उपस्थित होते. शिवाजी विद्यापीठातील रेशीम उद्योग विभाग, प्राणिशास्त्र विभागाचे समन्वयक डॉ. ए. डी. जाधव अध्यक्षस्थानी होते. जिल्हा पातळीवर आविष्कार संशोधन स्पर्धेत यश मिळवलेल्या वृषाली परब, शिवम पुजारी, समृद्धी नारळकर, गौतमी गायकवाड, पवनकुमार पाटील, ओंकार पाटील यांचा सत्कार झाला. प्राचार्य मेजर डॉ. आर. एस. डुबल यांनी स्वागत केले. उपप्राचार्य डॉ. व्ही. व्ही. किल्लेदार यांनी आभार मानले. प्राची बोटे यांनी सूत्रसंचालन केले. डॉ. किशोर गायकवाड यांनी आयोजन केले.

## सकाळ

# पुरुषोत्तम करंडक एकांकिका आजपासून

कोल्हापूर, ता. ११ : महाराष्ट्रीय कलोपासक संस्था, गायन समाज देवल क्लब, शिवाजी विद्यापीठ संगीत व नाट्यशास्त्र विभागाच्या वतीने आयोजित पुरुषोत्तम करंडक एकांकिका स्पर्धेला उद्या (शुक्रवार)

पासून प्रारंभ होणार आहे. शिवाजी विद्यापीठातील वि. स. खांडेकर भाषाभवनात दुपारी तीन वाजता स्पर्धेचे उद्घाटन होईल. देवल क्लबचे अध्यक्ष व्ही. बी. पाटील, कुलगुरू डॉ. डी. टी. शिर्के यांची उपस्थिती असेल.



## SUK to release 2 new varieties of non-basmati aromatic rice

**Rahul.Gayakwad**  
@timesgroup.com

**Kolhapur:** Shivaji University Kolhapur (SUK) will soon make a record of releasing two new varieties of non-basmati aromatic rice. Genetically improved mutants of Ajara Ghansal and Kala Jirga, two famous rice varieties have been researched by the researchers from the Botany department of SUK that can overcome the deficiency which earlier traditional ones had.

Botany professor Nikhil Gaikwad said, "Kolhapur is enriched with several exclusive landraces of rice. Ajara Ghansal and Kala Jirga are the two famous non-basmati aromatic rice varieties that are highly sought after for their immense commercial revenue generation. These aromatic rice landraces consist high amount of minerals and other nutrients and have an ever-increasing market demand. But, these landraces have certain inherent problems like low yield, long maturity period and lodging due to tall height.

To overcome these deficiencies our team carried out research over their mutants for the past six years and we have got succeeded in finding mutants that are low in height, high yielding, long-standing and lodging resistant and early maturing," added Gaikwad. SUK Vice-chancellor Dr DT Shirke said, "Local varieties of rice should be conserved. Ajara Ghansal has got Geographical Index (GI) tag to it and the release of these two rice varieties by decreasing their drawbacks and at the same time maintaining its taste, aroma and nutritional value is a 'revolutionary research' carried in SUK."